

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/47/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117206516
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8117206516.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a sudkýň JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a JUDr. Moniky Juskovej v spore žalobkyne: M.P. B., G.. XX.XX.XXXX, K. N. XX, O., proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a o primerané finančné zadostučinenie, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 17Csp/71/2017-92 zo dňa 10.01.2019 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok v jeho napadnutej časti, a to vo výroku I., III., IV., X., XI..

Žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči žalovanému s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni 2.587,15 eura v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia z a m i e t a .

III. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka v zmluve o revolvingovom úvere č. 8100030882 zo dňa 14.07.2010 uvedená v čl. 8, bod 8.1 v znení: „Predmetom tejto dohody o poskytnutí služby je záväzok veriteľa poskytnúť dlžníkovi na jeho žiadosť a po splnení nižšie uvedených podmienok službu spočívajúcu v možnosti odkladu maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru, resp. revolvingu poskytnutého na základe žiadosti/zmluvy uzavretej medzi veriteľom a dlžníkom (ďalej ako úver/revolving) a záväzok dlžníka zaplatiť veriteľovi odplatu a) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok úveru vo výške 209,88 eur, b) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok revolvingu vo výške 127,20 eur v prípade, ak bude dlžníkovi revolving poskytnutý. Odplatu je veriteľ oprávnený na základe vlastného uváženia jednostranne znížiť k čomu dlžník udeľuje veriteľovi svoj súhlas. Veriteľ je povinný písomne oznámiť dlžníkovi stanovenú zníženú výšku odplaty, pričom písomné oznámenie bude tvoriť prílohu tejto dohody o poskytnutí služby,“ je n e p r i j a t e ľ n á .

IV. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka v zmluvných dojednaniach zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100030882 zo dňa 14.07.2010 uvedená v čl. 4, ods. 4.2 v znení: „V prípade, že splatí vždy prvých 6 splátok a následne vždy každých ďalších 12 splátok pri úvere so splatnosťou 12 a 18 mesiacov, resp. vždy prvých 12 splátok a následne vždy každých ďalších 18 splátok pri úvere so splatnosťou 24

a 30 mesiacov, resp. vždy prvých 18 splátok a následne vždy každých ďalších 24 splátok pri úvere so splatnosťou 36 mesiacov, resp. vždy každých 24 splátok pri úvere so splatnosťou 42a 48 mesiacov, bude mu za podmienky predchádzajúceho schválenia zo strany Veriteľa úver automaticky navýšený. t.j. Veriteľ poskytne Dlužníkovi revolving vo výške určenej podľa ods. 4.1. Schválenú výšku revolvingu oznámi Veriteľ Dlužníkovi v oznámení podľa čl. 2 ods. 2.2. tejto zmluvy o RÚ. Na poskytnutie revolvingu nemá dlžník bez predchádzajúceho schválenia a posúdenia schopnosti dlžníka splácať revolving zo strany veriteľa právny nárok“ je n e p r i j a t e ľ n á .

V. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka v zmluvných dojednaniach zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100030882 zo dňa 14.07.2010 uvedená v čl. 14 v znení: „V prípade omeškania dlžníka (spoludlžníka 1, spoludlžníka 2) s úhradou splátky úveru alebo jej časti je dlžník (spoludlžníka 1, spoludlžníka 2) povinný zaplatiť veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 0,065% dlžnej sumy za každý deň omeškania (t.j. 23.725 %). Ak sa z dôvodu omeškania dlžníka (spoludlžníka 1, spoludlžníka 2) s úhradou splátky úveru o viac ako tri mesiace stali podľa článku 13 ods. 13.1. písm. a) tejto zmluvy o RU okamžite splatnými všetky záväzky dlžníka spoludlžníka 1, spoludlžníka 2) podľa tejto zmluvy, je dlžník (spoludlžníka 1, spoludlžníka 2) povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 0,065% dlžnej sumy za každý deň omeškania (t.j. 23,725% p.a.)“ je n e p r i j a t e ľ n á .

VI. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka v zmluvných dojednaniach zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100030882 zo dňa 14.07.2010 uvedená v čl. čl.18, ods. 18.1 v znení: „Akékoľvek spory, nezrovnalosti alebo nároky medzi zmluvnými stranami vyplývajúce alebo súvisiace s ustanoveniami tejto zmluvy o RU s porušením, ukončením či neplatnosťou Zmluvy o RU budú riešené cestou príslušného súdu v súdnom konaní alebo pred rozhodcom v rozhodcovskom konaní podľa rozhodcovskej doložky uvedenej v článku 18.2. tejto zmluvy o R. Výber jednej z alternatív riešenia sporov podľa tejto zmluvy o RU spočíva na žalobcovi.“ je n e p r i j a t e ľ n á .

VII. Súd u r č u j e , že zmluvná podmienka v zmluvných dojednaniach zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100030882 zo dňa 14.07.2010 uvedená v čl. čl.18, ods. 18.2 v znení: „Akékoľvek spory, nezrovnalosti alebo nároky medzi zmluvnými stranami vyplývajúce alebo súvisiace s ustanoveniami tejto zmluvy o RU, s porušením, ukončením či neplatnosťou Zmluvy o RU budú riešené s konečnou platnosťou rozhodnuté v písomnom rozhodcovskom konaní pred jedným z nasledujúcich rozhodcov: JUDr. Gustáv Ret, advokát, JUDr. Michal Krnáč, advokát, JUDr. Erik Končok, advokát, Slovák arbitration court, s.r.o.“ j e n e p r i j a t e ľ n á .

VIII. V prevyšujúcej časti žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok z a m i e t a .

IX. Žalobu o primerané finančné zadosťučinenie z a m i e t a .

X. V konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia má žalobkyňa m á nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 48 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

XI. V konaní o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok n e m á žiadna zo strán na náhradu trov konania právo.

XII. V konaní o primerané finančné zadosťučinenie žalovanému náhradu trov konania n e p r i z n á v a.“

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, § 53 ods. 5 a 6, § 54 ods. 1 a 2, § 3, § 41, § 43a ods. 1, § 43c ods. 1, § 44 ods. 1 a 2, § 46 ods. 2, § 40 ods. 3, § 451 ods. 1 a 2, § 107 ods. 1 a 2, § 544 ods. 1 a 2, § 580, § 581 Občianskeho zákonníka, § 9 ods. 1, § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 písm. b) a d) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa.

V odôvodnení uviedol, že dňa 14.07.2010 účastníci uzavreli zmluvu o revolvingovom úvere pod č. 8100030882. Z obsahu zmluvy je zrejmé, že príslušný formulár zmluvy podpísala najprv žalobkyňa ako dlžníčka dňa 09.07.2010 s vyplnením údajov v bode 5 príslušného formulára. Uvádza sa v ňom, že žiada o poskytnutie úveru vo výške 1.410 eur s mesačnou splátkou 80,04 eura, s počtom splátok 36. V zmluve je uvedené RPMN za úver vo výške 70,00 %, v tej istej hodnote aj ročná úroková sadzba,

priemerné RPMN vo výške 51,49 %. V tejto kolónke sa uvádza aj požadovaná čiastka revolvingu 806,80 eura, RPMN pri revolvingu 60,27 %, ročná úroková sadzba revolvingu 68,44 %. Bod 6 formulára zmluvy obsahuje údaje o schválenom revolvingovom úvere s tými istými údajmi ako v bode 5, ale s výnimkou RPMN, ktorá pri úvere je vo výške 69,78 % a pri revolvingu 56,08 %. Žalovaný ako veriteľ túto zmluvu podpísal dňa 14.07.2010.

Z prehľadu platieb úveru č. 8100030882 (č.l. 20) je zrejmé, že žalobkyňa zaplatila od 11.08.2010 do 08.09.2016 na úver celkovo 4.913,62 eura.

Z výpisu z účtu (č.l. 32, 33) vyplýva, že žalobkyni bola dňa 16.09.2014 na jej účet žalovaným vyplatená suma 679,60 eura a dňa 17.05.2012 suma 679,60 eura

Žalobkyňa je nepočujúca a nemôže ani komunikovať takým spôsobom, aby to druhá strana pochopila, napísala na papier, akú sumu chce. Zo strany žalovaného, resp. jeho obchodného zástupcu nemohla byť s ohľadom na jej zdravotný stav ani žiadna komunikácia. Nič jej teda nebolo vysvetľované.

Úroková sadzba 70 % p.a. takmer päťnásobne prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu poskytovanú bankami spotrebiteľom (15,02 % p.a.). Nepochybne teda ide o úrok v rozpore s dobrými mravmi, a preto súd vyhodnotil odplatu ako absolútne neplatnú s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka v nadväznosti na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

V samotnej zmluve o spotrebiteľskom úvere nie je ani zmienka o termíne konečnej splatnosti úveru.

Hodnota RPMN je v skutočnosti vyššia, ak sa vychádza zo skutočne poskytnutého úveru v sume 1.200,12 eur, resp. zo skutočne poskytnutého revolvingu vo výške 679,60 eura (čo je zrejmé z prehľadu splácania predloženého žalovaným), pričom v zmluve sa vychádzalo zo sumy 1.410 eur (pri revolvingu 806,80 eura).

Vyššie uvedené závery (o neplatnosti dohody o úrokoch, o absencii termínu konečnej splatnosti v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, ako aj o nesprávne uvedenej RPMN v neprospech spotrebiteľa) znamenajú, že úver poskytnutý na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. 8100030882 je potrebné považovať za bezúročný a bezpoplatkový.

Žalobkyni bol skutočne vyplatený úver vo výške 1.200,12 eura a 2 x revolving vo výške 679,60 eura (po odrátaní poplatkov za poskytnutie služby podľa bodu 8 zmluvy), teda spolu 2.559,32 eura. Pokiaľ ide o žalovaným uvádzaný preplatok vo výške 160,79 eur, uvedenú skutočnosť žalovaný žiadnym spôsobom nepreukázal. Na predmetné úvery žalobkyňa zaplatila do 05.03.2018 celkovo 5.146,47 eura (čo vyplýva z prehľadu splácania predloženého žalovaným na č.l. 61). S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti jej preto vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 2.587,15 eura (5.146,47 eur - 2.559,32 eur), pretože plnila žalovanému ako veriteľovi bez právneho dôvodu. Pokiaľ ide o uplatnený nárok žalobkyne prevyšujúci 2.587,15 eura (t.j. v časti 916,47 eura), súd žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia v tejto časti zamietol.

Žalovaný minimálne vedel, že požadovaním zmluvných úrokov vo výške presahujúcej 4,5 násobne obvyklú úrokovú mieru v bankách a neuvedením všetkých podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere nastane zákonom predpokladaná sankcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a pre prípad že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzročený (tzv. nepriamy úmysel). Ku dňu podania žaloby neuplynula 10-ročná premlčacia lehota, ani odo dňa poskytnutia úverových prostriedkov.

Žalobkyňa sa o vzniku bezdôvodného obohatenia žalovaným na jej úkor dozvedela až od svojho právneho zástupcu JUDr. Raka v septembri 2016, ktorého jej odporučili v Centre právnej pomoci. Dvojročná subjektívna premlčacia lehota podaním tejto žaloby bola zachovaná, keďže súd ju počítal od septembra 2016 a žaloba bola podaná na súd 09.03.2017.

Dohoda o poplatku za odklad splátok nebola dojednaná individuálne. Zmluvné dojednanie nie je formulované tak, že ak spotrebiteľ skutočne chce odklad splátok, môže si ho aktivovať, ale je formulované tak, že službu napriek tomu, že ju spotrebiteľ ešte nepotrebuje a zjavne ani nechce, zaplatí poplatok vo výške 209,88 eur, čo je 14,89 % z úveru.

Pokiaľ ide o podmienku uvedenú v čl. 4, ods. 4.2 zmluvných dojednaní, ktorá upravuje automatické navýšenie úveru, teda poskytnutie revolvingu dlžníkovi po splnení v nej uvedených podmienok (splatenie určitého počtu splátok predtým poskytnutého úveru), uvedená zmluvná podmienka je formulovaná tak, že vnucuje spotrebiteľovi bez toho, aby o to prejavil záujem, ďalší úver (a to opakovane) za predpokladu, že sa bude správať v súlade so zmluvou a úver riadne a včas splácať. Takéto konanie dodávateľa je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku a spotrebiteľ je takto zbavený možnosti voľby medzi inými ponukami obdobných úverov inými poskytovateľmi. Takáto zmluvná podmienka nebola individuálne dojednaná.

Vo vzťahu k dojednaniu o zmluvnej pokute obsiahnutom v článku 14 zmluvných dojednaní, podľa ktorého „v prípade omeškania dlžníka s úhradou splátky úveru alebo jej časti je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi

zmluvnú pokutu vo výške 0.065 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania (t.j. 23,725 % ročne)“, súd konštatoval, že ide rovnako o neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve a ako takú za neplatnú (§ 53 ods. 5 OZ), pretože spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. K tomuto záveru dospel súd z dôvodu, že dojednanie o zmluvnej pokute žalovaný sofistikovane skryl do pomerne rozsiahlych, neprehľadných a drobným písmom písaných zmluvných dojednaní.

Rozhodcovská doložka v predmetnej veci znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu štátnym súdom, ak dodávateľ ešte pred spotrebiteľom podal žalobu na rozhodcovskom súde. Rozhodcovskú doložku si žalobkyňa ako spotrebiteľka osobitne nevyjedнала a nemala na výber vzhľadom na jej splnutie s ostatnými štandardnými podmienkami.

Pokiaľ ide o nárok na primerané finančné zadostučinenie, predpokladom pre priznanie práva na primerané finančné zadostučinenie je právoplatné rozhodnutie súdu v prospech spotrebiteľa, ktorým súd rozhodne, že konkrétne právo ustanovené zákonom č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a podľa osobitných predpisov, ktorými sú predpisy na ochranu spotrebiteľa, bolo porušené alebo konkrétna povinnosť ustanovená uvedenými predpismi nebola splnená. So zreteľom na uvedené žalobu o primerané finančné zadostučinenie ako predčasne podanú zamietol.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP.

2. Proti rozsudku, a to proti výroku I., III., IV., X., XI. podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Namietal, že výška odplaty za úver poskytnutý na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy bola upravená v zmysle ust. § 53 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Zákon v čase uzavretia zmluvy reguloval celkovú odplatu v súvislosti so spotrebiteľským úverom, nie iba jej jednu zložku - ročnú úrokovú sadzbu úveru. Priemerná výška odplaty v danom období bola 51,49 % a táto nebola v uzavretej zmluve podstatným spôsobom prevýšená. Zákonná požiadavka uvedenia termínu konečnej splatnosti úveru bola v posudzovanom zmluvnom vzťahu splnená viacerými spôsobmi, a to určením podľa dátumu splatnosti splátok v jednotlivých mesiacoch a počtu mesačných splátok, spôsobom vyplývajúcim z článku 4., ods. 4.5 zmluvných dojednaní, v zmysle ktorých dátum splatnosti poslednej splátky uvedený v oznámení o schválení úveru je zároveň termínom konečnej splatnosti. Uvedená náležitosť nemôže a nikdy nemohla byť v zmysle úijného práva dôvodom pre bezúročnosť úveru. Náležitosť „konečná splatnosť úveru“ nepozná úijné právo, čo napokon viedlo k tomu, že došlo k zmene zákona č. 129/2010 Z.z. a táto náležitosť práve z dôvodu dodržiavania úijného práva bola vylúčená. Záver súdu, že žalovaný sa chcel úmyselne obohatiť resp. bol uzrozumený s tým, že sa obohatí, pretože požadoval odplatu vo výške 4,5 násobku obvyklej miery bánk, nemá oporu v žiadnej preukázanej skutočnosti. V konaní nebolo preukázané, že v čase uzavretia zmluvy medzi žalobcom a žalovaným bolo žalovanému preukázateľne nejaké pochybenie vytknuté. Na základe vykonaného dokazovania súd nemal preukázané, že žalovaný konal v úmysle získať bezdôvodné obohatenie alebo s jeho získaním bol uzrozumený. Podľa Občianskeho zákonníka sa neprijateľnosť zmluvnej podmienky posudzuje s ohľadom na všetky okolnosti. Ako zásadné ustanovenie, ktoré súd prvej inštancie nezohľadnil, je ustanovenie článku 9 zmluvných dojednaní. Je označené ako Neuskutočnenie revolvingu - výpoveď a uvádza sa v ňom : „Zmluva o RU je uzavretá na dobu neurčitú s tým, že revolving sa uskutoční za podmienok stanovených touto Zmluvou o RU. Veriteľ aj Dlžník môže revolving kedykoľvek vypovedať bez uvedenia dôvodu k časti tejto Zmluvy o RU upravujúcej uskutočnenie revolvingu (ďalej len „ výpoveď revolvingu“). V prípade výpovede revolvingu tento nebude Veriteľom poskytnutý.“ Súd prvej inštancie nezohľadnil ani článok 4., ods. 4.6 zmluvných dojednaní : „Dlžník je oprávnený písomne požiadať Veriteľa o stornovanie už poskytnutého (vyplateného) revolvingu v lehote siedmich dní odo dňa pripísania sumy revolvingu na účet Dlžníka...“. Žalobca nespochybnil, že by o pojme a podmienkach poskytovania revolvingu nevedel. Postup súdu pri posúdení ustanovenia o zmluvnej pokute je v rozpore s Občianskym zákonníkom, a to konkrétne s § 53b ods. 1. V čase uzavretia zmluvy medzi sporovými stranami bola úroková sadzba úroku z omeškania 9 % (1% sadzba ECB zvýšená o 8 percentuálnych bodov), čo znamená, že maximálna výška sankcie (alebo všetkých v súhrne) mohla byť uplatnená najviac do hodnoty 27 % ročne. Zmluvná pokuta 23,725 % neprevyšuje reguláciu maximálnej výšky sankcie. Súd uvádza, že dohoda o zmluvnej pokute sa môže nachádzať len v časti podpísanej dlžníkom. Zmluvné dojednania sa pritom nachádzajú na tej istej listine, ako zmluva samotná. Nie je známe a ani z rozsudku nevyplýva ustanovenie, podľa ktorej každá strana listiny má byť ešte naviac podpísaná. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie v napadnutej časti zmenil a žalobu zamietol a zároveň žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 100 %.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že z výpisu z účtu nevyplýva, že jej bol zo strany žalovaného poukázaný preplatok vo výške 160,76 Eur. Na predmetné úvery do 05.03.2018 zaplatila celkom 5146,47 Eur.

4. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP v spojení s § 470 ods. 1 a 2 CSP, bez nariadenia pojednávania.

Je nepochybné, že zmluva o revolvingovom úvere č. 8100030882 zo dňa 14.07.2010 uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, nakoľko žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa je spotrebiteľkou, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedeného je zrejmé, že na predmetnú zmluvu je nutné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Predmetná zmluva je zároveň zmluvou o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len ZoSÚ).

V súvislosti s údajom podľa ust. § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. a rozsudkom Súdneho dvora vo veci C-42/2015 Home Credit Slovakia, a.s. a Klára Biróová odvolací súd poukazuje na priamy účinok smerníc. Otázka priameho účinku smerníc sa vo všeobecnosti v podstate týka vymedzenia podmienok, za ktorých vnútroštátne orgány môžu určitú normu práva Únie aplikovať priamo, bezprostredne, na prípad, ktorý riešia.

Vzhľadom na existenciu ustálenej judikatúry SD EÚ na otázku priameho účinku smerníc v spore medzi jednotlivcami (v tomto konkrétnom prípade veriteľ verzus spotrebiteľ) v zásade platí zákaz horizontálneho priameho účinku spočívajúci v tom, že žiadne ustanovenie smernice zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukladajúce povinnosti ako také sa nemôže použiť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe výhradne jednotlivci.

Z uvedeného vyplýva, že priamy účinok je tak v zásade možný len v spore medzi jednotlivcom a štátom, kedy sa jednotlivec dovolá svojho práva vyplývajúceho zo smernice.. priamo voči štátu ako subjektu zodpovednému za nesprávne implementovanie smernice.

Zákon o spotrebiteľských úveroch v § 9 ods. 2 presne definuje, aké náležitosti, okrem všeobecných (§ 43 Občianskeho zákonníka), musí spotrebiteľská zmluva obsahovať.

Tak explicitne presné ustanovenie akým je ustanovenie § 9 ods.2 písm. f) ZoSÚ v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy cez prizmu eurokonformného výkladu nemožno ignorovať a tolerovať absenciu termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru

Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o absencii údajov o termíne konečnej splatnosti úveru (§ 9 ods. 2 písm. f) ZoSÚ). Termín konečnej splatnosti v zmluve uvedený nie je a tento nemožno určiť ani na základe ostatných údajov uvedených v zmluve, keďže v zmluve je uvedený len počet splátok, periodicita splácania, absentuje však uvedenie dátumu prvej splátky. Keďže nie je zrejmý dátum počiatku povinnosti splácania úveru, nemožno určiť ani jeho konečnú splatnosť.

Pokiaľ žalovaný poukazuje na skutočnosť, že uvedenie údajov o termíne o konečnej splatnosti úveru, termíne prvej a poslednej splátky bolo v listine označenej ako „Oznámenie veriteľa o schválení úveru“, táto listina nie je obsahom spisu. Odvolaciemu súdu je navyše z jeho rozhodovacej činnosti známe, že predmetné Oznámenia nie je možné považovať za súčasť zmluvy o úvere, keďže predstavujú jednostranné oznámenie veriteľa, ktoré spotrebiteľia písomne neodsúhlasili a o jeho obsahu v čase podpisovania zmluvy nemali vedomosť, keďže Oznámenia sú spotrebiteľom zasielané až po podpise zmluvy spotrebiteľom. Termín konečnej splatnosti úveru musí byť spotrebiteľovi známy najneskôr v čase, kedy vstupuje do zmluvného vzťahu. V opačnom prípade by sa minulo účinku ust. § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch účinného v rozhodnom čase, ktorého cieľom bolo zabezpečiť, aby bol spotrebiteľ v potrebnom rozsahu informovaný o základných skutočnostiach týkajúcich sa zmluvného vzťahu už v čase jeho vzniku.

Vzhľadom na absenciu obligatórnej náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. f) ZoSÚ sa úver považuje v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) ZoSÚ za bezúročný a bez poplatkov. Už len absencia tejto náležitosti spôsobuje, že veriteľ nemôže účtovať žiadne iné nároky, než istinu.

5. Odvolací súd uvádza, že úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú súdnej kontrole vo svetle princípu dobrých mravov (v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka). Cena plnenia tak nie je vyňatá zo súdnej kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti a ani kontroly podľa generálnej

klauzuly upravenej v § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní určenú, najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky rozhodne nie však vyššie ako o 100% oproti priemeru bánk. Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 %, je neprijateľná a odporuje dobrým mravom.

Odvolačný súd v tejto súvislosti tiež poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1M Cdo 1/2009 zo dňa 31.07.2009, podľa ktorého: „Hoci maximálna výška úrokov (ako odplaty za užívanie požičanej finančnej čiastky) pri peňažných pôžičkách ani pri úveroch nie je žiadnym právnym predpisom limitovaná a je ponechaná výlučne na dohodu zmluvných strán, nie je neobmedzená. Dohoda o výške úrokov totiž musí byť v súlade s ustanovením § 39 Občianskeho zákonníka, teda nesmie sa priečiť dobrým mravom. Právny úkon postihnutý takouto vadou je absolútne neplatný. O takýto stav pôjde spravidla vtedy, ak dohodnuté úroky presiahnu mieru úrokov poskytovaných peňažnými ústavmi v čase uzavretia zmluvy.“ V prípade, ak dodávateľ predformuluje v spotrebiteľskej zmluve klauzuly, ktoré sú v rozpore s ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, tak sa dostáva do rozporu so zákonným znením a takéto klauzuly sú neplatné v zmysle ust. § 39 Občianskeho zákonníka a ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

Súdy SR opakovane dospeli k záveru, že výška úrokov dojednávanych v zmluvách o spotrebiteľských úveroch uzatváraných so žalovaným je v rozpore s dobrými mravmi (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 17Co/25/2016, rozsudok Krajského súdu v Trnave vo veci 9Co/401/2012, rozsudok Krajského súdu v Košiciach vo veci 6Co/764/2014). Zmluvná sloboda účastníkov právneho vzťahu nie je neobmedzená a nesmie vybočiť z určitých aj právom akceptovateľných hraníc. Jednou z týchto hraníc je i inštitút dobrých mravov (porov. 1MCdo 1/2009, 21Cdo 1484/2004 /ČR/). V zmluve uvedený úrok vo výške 70,00 % ročne nemá žiadne opodstatnenie v demokratickej spoločnosti, nemožno ho označiť inak ako úžerný a odporujúci dobrým mravom. Súdy sa značne kriticky vyjadrili už aj k nižším úrokovým sadzbám (Krajský súd v Prešove vo veci 3Co 67/2008 (25%)). Nemecký BGH v rozsudku z 13. 3. 1990 AZ XI ZR 252/89 vyhlásil úver s rozdielom o 12 % percentuálnych bodov oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s dobrými mravmi (civilnoprávna úžera). Švajčiarsky spolkový súd znížil v roku 1967 rozhodnutím z 1.4.1967 úrokovú sadzbu v prípadoch úverov pre spotrebiteľov z 26 % na 18 % a sadzbu 26 % vyhlásil za odporujúcu dobrým mravom.

6. Pokiaľ ide o otázku plynutia objektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, žalovaný v tomto smere poukazoval na to, že jeho úmysel získať na úkor žalobkyne bezdôvodné obohatenie, preukázaný nebol.

Odvolačiemu súdu je z jeho rozhodovacej činnosti známe, že zmluvy predkladané žalovaným na podpis spotrebiteľom obsahujú neprijateľné podmienky, nezodpovedajú požiadavkám stanoveným právnymi normami zameranými na ochranu spotrebiteľa.

Žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov a pôžičiek nebankovým spôsobom, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov.

Ako už bolo uvedené aj vyššie, súdy SR opakovane dospeli k záveru, že výška úrokov dojednávanych v zmluvách o spotrebiteľských úveroch uzatváraných so žalovaným je v rozpore s dobrými mravmi.

Napriek súdnej praxi žalovaný so spotrebiteľmi dlhodobo uzatváral zmluvy, pri ktorých úrok dosahoval hodnoty cca 70 % ročne a tieto plnenia spotrebiteľov predstavujúcich zmluvné úroky nielenže prijímal, ale v prípade ich nezaplatenia sa ich aj domáhal súdnou cestou, príp. cestou rozhodcovského súdu.

Za neprijateľnú zmluvnú podmienku bola opakovane vyhlásená zmluvná podmienka, ktorou žalovaný pri uzatváraní zmluvy určil poplatok za možnosť odkladu splatnosti splátok úveru, ako tomu bolo aj v predmetnej veci (porovn. tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 20Co/99/2014, 15Co/70/2015, 17Co/294/2014)

Je dôvodné preto predpokladať, že žalovaný minimálne vedel, že požadovaním úžerných úrokov a nerešpektovaním právnej úpravy zameranej na ochranu spotrebiteľa (zakomponovanie neprijateľných podmienok do zmluvy, neuvádzanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľských úveroch) nastane zákonom predpokladaná sankcia, t.j. že veriteľ (žalovaný) nebude môcť od dlžníka (žalobkyne) žiadať úrok z úveru resp. iné odplaty, poplatky a pre prípad, že to tak urobí, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzročený (nepriamy úmysel). Odvolačný súd konštatuje, že konanie žalovaného pri uzatváraní zmluvy nebolo súladné s dobrými mravmi, žalovaný nerešpektoval povinnosti stanovené

zákonom o spotrebiteľských úveroch a ustanoveniami Občianskeho zákonníka zameranými na ochranu spotrebiteľa. Konanie žalovaného preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech.

Za tohto stavu má odvolací súd za to, že úmysel žalovaného získať bezdôvodné obohatenie bol daný, a preto sa v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka na vydanie bezdôvodného obohatenia vzťahuje dlhšia premlčacia doba. Poznomenáva sa tiež, že pred Súdnym dvorom EÚ právo vo veci žalovaného prebieha prejudiciálne konanie týkajúce sa kontradiktórnosti procesu dokazovania vedomostnej a vôľovej zložky na strane dodávateľa (C - 485/19).

7. Vo vzťahu k automatickému navýšeniu úveru v zmysle čl. 4.2 Zmluvných dojednaní odvolací súd uvádza, že pri vyhodnocovaní zmluvných podmienok z hľadiska ich ne/prijateľnosti je potrebné okrem znenia a koncepcie samotnej zmluvnej podmienky prihliadať tiež na všetky okolnosti prípadu, vrátane spôsobu kontrahovania. Zmluvná podmienka má byť posudzovaná v kontexte celej zmluvy. V predmetnom prípade je síce zmluva zo dňa 14.07.2010 označená ako zmluva o revolvingovom úvere, pokiaľ však ide o podmienky vzniku nároku na poskytnutie revolvingu a s tým spojené práva a povinnosti zmluvných strán, tieto nie sú zakomponované v samotnej zmluve, ale iba v Zmluvných dojednaniach majúcich povahu všeobecných obchodných podmienok. Tieto majú formulárovú podobu, sú písané drobným písmom. Dojednania žalobkyňa ovplyvniť nemohla, nakoľko boli pripravené už vopred a pre veľký počet spotrebiteľov, čo svedčí o neindividuálnosti ich dojednaní. Opak žalovaný v konaní nepreukázal (§ 53 ods. 2, 3 OZ). Vo vzťahu k vyššie uvedenému odvolací súd poukazuje a stotožňuje sa so závermi vyslovenými Ústavným súdom ČR v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 3512/2011. Všeobecné obchodné podmienky majú mať dovysvetľujúci charakter, nemajú slúžiť na to, aby v nich v neprehľadnej a zložitej forme dodávateľ zakotvil významné dojednania, napr. dojednania zakladajúce povinnosť plnenia spotrebiteľom, dojednania upravujúce podmienky rozšírenia záväzkov spotrebiteľa, ktorých význam ani zďaleka nemožno označiť za zanedbateľný, vedľajší.

Pokiaľ ide o dojednanie o zmluvnej pokute (bod 14.1 zmluvných dojednaní), nie je možné stotožniť sa s tvrdením žalovaného, že ustanovenia o zmluvnej pokute sú obsiahnuté na tej listine, ako zmluva samotná. Z obsahu spisu totiž vyplýva, že dojednanie o zmluvnej pokute je zakotvené v rámci dokumentu „Zmluvné dojednania Zmluvy o revolvingovom úvere“ - bod 14.1, pričom tieto zmluvné dojednania zmluvy o revolvingovom úvere neboli uvedené na zadnej strane žiadosti alebo zmluvy, ale boli uvedené na samostatnom liste. Aj vo vzťahu k dojednaniu o zmluvnej pokute odvolací súd opätovne poukazuje na závery Ústavného súdu ČR v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 3512/2011.

S poukazom na netransparentnosť zakotvenia predmetných podmienok o automatickom navýšení úveru a zmluvnej pokute v zmluve sú tieto neprijateľnými zmluvnými podmienkami (§ 53 ods. 1 OZ), čo v zmysle § 53 ods. 5 OZ spôsobuje ich neplatnosť.

Správnym výrokom vo veci samej zodpovedá aj správny výrok o trovách konania.

Za tohto stavu odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

8. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní žalovaný nebol úspešný, preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania nemá. Naopak, plne úspešná bola žalobkyňa, preto jej vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči neúspešnému žalovanému. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

9. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.